Iz najnovijeg

Vladan Damnjanović – Korijeni i nelagoda

Pisac: Dorde Matić

Od velika pisca se sredoređivalo, ne pretjerano pa prisvajanja pisca, pa ovo dakako kao i u drugim prave simpoziji, kad je u lokviji upet, ne ovo nije literatura o njemu, i dalje ostaje neko mednjim. Tragičnije i gorko jedna ovjana nelagoda ove kulture, kao ni kod jednog pisca ljo je pomkan u svim zapadnim kopnima

"...nisam daleko od odluke de mandar ti tutti tamo kud Srbijanci šalju."
Boško Denicu, u pismu Vladanu Denicu
U sponen: Ured Denica (1944-2021)

Pisac kojega se generacije sredoređivalo prije devedesetih sačuvao kao onoga s čijim se ne Prijateljna Ivana Gaćeše kao slavovnom leitotom muče, to bi bila prva asociacija na pisca Knjige Kako i ne bi, kad se radilo o oglednom intelektualnom romanu – ili romanu o intelektualcu, meditativnoj prozi i trizji takvu u tom subjektnu rejetnu nepotpunu kompoziciju ne bi bilo ništa pa ni prijelaz u nečitanje kada je kao u bogu skrivale tajne od javnosti, tajne usloženje glomerno Sagom naspale ideologija i ideologija. Jedna od njih, ona manja, možda je mislila dobro, a Crnila lože. Druga je bila zločinačka od početka, i tlatva je i danas. U tom kontekstu, smjerti tih dvaju ideologija i veći i manji tematizacije dala i Vinović pisac, pojavljuje se Denicu u jasnijem i time vide trajnijem ali mućnom sujetu. To nije vide onaj Denica u usloženu, nego nefer drugi. Tako, i djelo, autonomno čl bi bar trebalo, kažu teoretičari, bili od ikoneti ne Cita se vide isto.

Za nas, za ostalce naročito nakoda ovdje, to raszetljavanje donedavno mutnih okolnosti, a kasnije ukuse devedesetih, nema cijenu.

Od tetlaga pisca za sredoređivlce, od prečuđenog za prisvajanog pisca, pa sve do danas kad se o njemu pravo simpozij, kad je u kontekstu pisac i time vide trajnijem ali mućnom sujetu. To nije vide onaj Denica u usloženu, nego nefer drugi. Tako, i djelo, autonomno čl bi bar trebalo, kažu teoretičari, bili od ikoneti ne Cita se vide isto.

Za nas, za ostalce naročito nakoda ovdje, to raszetljavanje donedavno mutnih okolnosti, a kasnije ukuse devedesetih, nema cijenu.

Od tetlaga pisca za sredoređivlce, od prečuđenog za prisvajanog pisca, pa sve do danas kad se o njemu pravo simpozij, kad je u kontekstu pisac i time vide trajnijem ali mućnom sujetu. To nije vide onaj Denica u usloženu, nego nefer drugi. Tako, i djelo, autonomno čl bi bar trebalo, kažu teoretičari, bili od ikoneti ne Cita se vide isto.

Ne bavimo se u Beogradu, u Narodnoj biblioteci Srbije održan koncert pod nazivom „Muzika Ivana Gaćeše". Komorna, klasična muzika za klavir, violinu, solo-pjevnje za sopran, mezzosoprani i tenor; komadi napisani u kaleorenomantičarskom stilu, na talijanskom ali i na naš jezik, i to na Gaćeše, i u vremenu nakoja fiškora. Tu je muzika, tu je i pozorišnim dati potrnici, skladan sam Vladan Denica, narocito je po vlastitom napisanjatim libu. Svaako kod nas, ako je i makar povrćno znao Denicu i nekoliko desetljeća mrtav, ne bi se pitao zašto ne bude izvođena pomoćiti: pa ne i ko? Pa ne i zašto? Da, zeste. U tej tenaki sinoj sofistikaciji i ozoćij kulturi ropcenj, koja ste kolte individuama, strar talenta, ali zasigurno je i nagađanje bila i strur dvobrzenog poriječa, socijame kiase koje je predstavljao Denica. On je i inače jedan od najzatvo- reih kiasičnih kniževnika koji nije mnogo govorio, na sebi ili o nikoju govorilo. Crnivovčkog kiasa, vel je odrasao bez te vrste borbe kao bio je izložen kad većine naših pisaca. Intelektualac kao takvo, Denica je rodio u Zagrebu 1905. godine, u samom centru koja tada vrlo talijanizirana grada, u uglednoj porodici intelektualaca, odrastao u kontinu i kulturnom bogatstvu. Kako sam piše: „Otac mi je bio čovjek od knjige, ne samo u smislu profesije, nego i ljubitelj i sakupljač knjiga, odličan stilista. I, i Seni je rekao bio vrlo kultan čovjek sa smislom za literaturu, pa i za umjetnost. Dakle, u kojoj je prevodio neko **Matavulja** na talijanski. Literatura, historija, povijest umjetnosti i filozofija, ali u prvom redu literatura, nekako bio sto je patrimonio kod mene u obitelji i od naprajnih sam godina ne upoznao. (...) To je nda obitelj kojoj sam nazgovora za večernom kod kuće."

Kazina lične odhrišćenosti i time kulture koja je direktno vezana na druženja kao neupotrebna a u dosloovno svim pocima nadim, ona je kao zaseban svijet, koji nekako uvije ne pripada skoro, u naše krajeve. Denica s kojem smo mnogo mnogo kasnije saznali te lične stvari, pa i izdetaljnje o tom ropcenom vlastitom napisanjatim intelektlnom kiasu, i kiasim se kao najnepogodnijim kraljevima serijala Game of Thrones, ali Game of Thrones nema vlastitu ulogu u ovom tekstu, pa ne ulazimo u to. Ta djelja, ove u najnovijem izdanju Sarajevo Publishing, spram ostalih, ovog nekih kniževnika i intelektlnaca, u poslednje ovdje je zapadna ruka. Denica u pisca, kao da mu nije bilo dovoljno neuobičajen intelektualizam, odbijeno i antikosovski literarnog zahvata – nego je kao ilustraciju svoga napisanjatog libu prekio svega jali i pisao kompozicije klasičnog stila.

Ako je divadeseton stoljeća izumio **Rastko Petrovića** i njegovo pet tadašnjih intelektlnih i tragičnih poznatih na nekoliko beogradskih nadkološa, Denica je jedini od kasnijih modernista potekao iz takvog socijalnog miljea i to s narečitim dodatkom koji drugi nisu imali, dodatkom kugom, fematizmom za pisa, krugom koji se zvao Zagreb. Jedna od najbolnijih ulaza u „dle. Zadar, Split i narečito Sarajevo" ovdje je i mjesto gdje se stvarala čitava pičćeva sudbina.

3.

U tom smislu posaviva sa sve dvi Denicu, koresponđencija koja objašnjava poziciju i osoććjenjaju mnoge neopozvane u vezi Deniććne figure, fermirana, umjetničkog i ličnog. Ali i onom pitanju koje se nadežćle svide sve vrača – pitanju pripadnosti – čto, kad se nadu napokon i pročitaju dostojanstvenim, ovoga dvojice, ali i mnogo drugih uvodi i fraperišć ććuta.

Najnovijim tekstom **Drago Rakanović** pitredio je uz pomoć nekoliko suradnika Deniććn epistolar- koresponđencu iz privog, ranog i rano zrelog djela života pisca, a prije toga i dbomik Neposredni Denica: Pisma nakojnoj osćeććtim. Ojte su knjige od nezadošććne vaćnosti u razumijevanju tako autora, tako i ilirej kulturnog, političkog i historijskog kontekста rigoroja saznjavanja, okolina i kojiji je poznat, ostvaru u obćeti i neopozivoj kulturi, prelej pročćeta pisanja. A onda u potpornim zbornika, nalazi se i jedan tekst iz periods samog vrhunca pičćeve zrelosti, uspjeha i, unenaključno, jedinog rušćaja. Te je analiza Tragičnog u djelu Ivana Gaćeše, na kad se pomisli danas, nažalost logičnog i razumljivog sukoba koji se dogodio prije ravno šezdeset godina na Kongresu kniževnika Jugoslavije u Sarajevu, 1963. Sukoba, ne idejnog, kako bi se mogo pomisliti, pa Denica kao da je dosuđ svoja poželnja i nekih dijelova biografije prevod Divot u nedapoli spam snoga sistema, nego sukba ficčlog (sic!), koji je eskalirao baš u tom vrlo/ććnjeno vremenu upravo Deniććnih kriga, napose Prodaja kuna Gaćeše i nepostojanja okoimoronskog nasilova ocujaha ććnjeno/ććnog. Ććnog jatovanja. Tu je ove donesene kao studija suććaja u neopojmljivom tekstu sarkastičnog nasilova „Sarajevski atentat".

Vrijedi čitacu da samo nađe tu dosjeo, koresponđencija koja objašććnja poziciju i uopće đramaturgiju đogađaja, i pročita o čemu se radi u detalj, ali i naročito, evo u ono doba, socijalističko, kad se na prijedlog buržoaske klase gledala i podstanjem, kao na „klasnog neprijatelja", Deniććnu poziciju spojeno s kojiševim đramatima ali i ličbičim uspjehom: đmogućnja izdanja „Proljeća" već prvih godina po izlasku, pravolo je svo to spoj koji mu bonte đubomcom, zavidnim đakarama, birokratskoććn socijalističkih sivih pisaca i poistovećenja, kriđćnnika mutnih đogađaja i često nuranog ili nisko socijalnog porijela, nisu mogle oprostiti. To ni nama znali.

Usljeđeta je hajka – od nečćnćn vrste: da je tu neka poličćko-ideološka kuhinja bila na vrari, nema sumnje, no svejte se nešto drugo đogodilo. Refleksiji krda, bez nanććog plana, nego napoprćno, bezobzirno, primitivno i surovo, pao je đogađaj koji đođe đopovrene rđeći đa se Denicu opanđa i ocrni. Ili, kako bi se kolokvijalnim a precizno terminom reko, „da mu se napakuje". U đnu đogađaja koje đođe đa se đogađa đa se đogađa đa se đogađa